

Diana
Vukičević
Samaržija

Put u povijest povijesti umjetnosti: Grgo Gamulin i mi

Znanstveni skup *Grgo Gamulin (1910. – 1997.)*

Zagreb, 15. i 16. 12. 2010.

Institut za povijest umjetnosti organizirao je znanstveni skup povodom stote godišnjice rođenja Grge Gamulina 15. i 16. prosinca 2010. u velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu.

Sudjelovali su: Vladimir Marković, Ivanka Reberski, Tonko Maroević, Zdenko Tonković, Ivan Prtenjak, Igor Fisković, Zoraida Demori Stančić, Ljerka Dulibić, Milan Pelc, Radoslav Tomić, Sanja Cvetnić, Zvonko Maković, Petar Prelog, Ljiljana Kolešnik, Željka Čorak, Jagoda Marković, Iva Körbler, Ivana Prijatelj Pavičić, Nina Kudiš Burić, Mirjana Repanić Braun, Damir Tulić, Joško Belamarić, Igor Žic i Zvonimir Mrkonjić.

Grgo Gamulin (1910. – 1997.), povjesničar umjetnosti i sveučilišni profesor, pokretač je stvaranja moderne struke i nove organizacije nastave povijesti umjetnosti nakon Drugoga svjetskog rata (1947.), osnivač Društva povjesničara umjetnosti, pokretač strukovnih časopisa *Život umjetnosti*, *Peristil*, te jedan od osnivača Instituta za povijest umjetnosti koji je povodom velike obljetnice rođenja našeg profesora u Matici organizirao znanstveni skup. Prisjetili smo se njegove nastavničke djelatnosti, njegovih cikličkih predavanja umjetnosti novog vijeka. Svojim dramatičnim temperamentom stvorio je zanimanje auditorija i uvlačio nas u gradivo koje je uvijek stavljao na povišeno mjesto kao nezaobilazno za razumijevanje svijeta. Upravo taj ton i ozračje doživjeli smo na studijskim putovanjima i upoznavanju velikih umjetničkih djela talijanske renesanse, kao i njegov veliki

interes za različite pojedinosti i fenomene, od Ilarije del Careto do Eleonore Duse.

Njegov široki interes, od slikarstva, arhitekture i urbanizma do teorije umjetnosti, posebice manirizma, kao i njegovo javno djelovanje – objavljivanje kritika, eseja i polemika, postavilo ga je kao nezaobilazni autoritet struke pedesetih, šezdesetih i sedamdesetih godina. I nakon umirovljenja 1972. nastavio je s radom; upravo se tada tiskaju sintezna djela o slikarstvu i kiparstvu 19. i 20. stoljeća, koja uz studiju *Bogorodica s djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske* predstavljaju nedvojbeno njegova najvažnija djela. Niz atribucija neklasificiranih majstora, do Tizijanova poliptiha dubrovačke katedrale, prva su znanja o slikarstvu Dalmacije. Analiza slikarstva poput onog Ignjata Joba rezultirala je korpusom koji je do danas ostao vjerodostojan. Premda je istraživanje renesansnoga i baroknog slikarstva u Dalmaciji te slikarstva 19. i 20. stoljeća njegovo najveće naslijeđe za struku, Gamulin je istovremeno razmišljao i progovarao o umjetnosti pedesetih godina. Upravo tumačenje likovnih pojava u doba stvaranja moderniteta ocrtavaju ga kao kontroverznu osobnost. Jednakim intenzitetom kao što je pisao i istraživao slikarstvo Dalmacije i njezine susjedne Italije, Gamulin je “relativizirao norme moderniteta”, pa je taj tekst ostao kao odraz načelnih nesporazuma pedesetih godina. U vrijeme istraživanja za sintezu slikarstva i kiparstva 19. i 20. stoljeća poticao je i mlađe istraživače – suradnike, te su tada napisane mnoge monografije

hrvatskih slikara i kipara (V. Bukovac, O. Postružnik).

Izlagачi na znanstvenom skupu, mahom njegovi studenti, prikazali su najvažnije segmente djela Crge Gamulina i njegovog djelovanja, počevši od njegove nastavničke djelatnosti na Filozofskom fakultetu u

Zagrebu. Mladi pak povjesničari umjetnosti, inspirirani njegovim djelom, govorili su o njegovim kritikama, polemikama, atribucijama, tumačenju prostora i arhitekture te o njegovom publicističkom radu, prinoseći zajednički sjećanju na povijest struke. x